

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Blå tillväxt – möjligheter till hållbar tillväxt inom havs- och sjöfartssektorn"

COM(2012) 494 final

(2013/C 161/17)

Föredragande: **Christos POLYZOGOPOULOS**

Den 13 september 2012 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Blå tillväxt – möjligheter till hållbar tillväxt inom havs- och sjöfartssektorn"

COM(2012) 494 final.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 27 februari 2013.

Vid sin 488:e plenarsession den 20–21 mars 2013 (sammanträdet den 20 mars 2013) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 100 röster för, 2 röster emot och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK anser att kommissionens meddelande är en nödvändig och logisk fortsättning på insatserna för att skapa en integrerad havspolitik inom EU.

1.2 Rent generellt anser EESK att meddelandet är ett förnuftigt bidrag till den integrerade havspolitiken inom EU, med hänvisningarna till Europa 2020-strategin och målet att åstadkomma ekonomisk återhämtning i Europa genom att utnyttja den maritima ekonomins potential för att skapa arbetstillfällen och stärka konkurrenskraften och den sociala sammanhållningen.

1.3 Ur detta perspektiv välkomnar EESK meddelandet, i synnerhet med tanke på att det sammanfaller med den rådande ekonomiska krisen, som har lett till ett svårbemästrat ekonomiskt landskap i Europa och bland annat inverkat negativt på de verksamhetsområden som hör samman med den maritima ekonomin.

1.4 EESK anser att den nya syn på den integrerade havspolitiken som meddelandet vill förmedla förutsätter att man på ett enhetligt sätt använder och utvecklar de befintliga positiva initiativen och insatserna i kombination med den föreslagna nya ramen, så att EU inte förlorar detta tillfälle att utforma en välutvecklad integrerad havspolitik som motsvarar högt ställda krav.

1.5 EESK anser att det krävs kontinuitet och konsekvens för att man ska lyckas genomföra den blå tillväxten. Kommittén understryker att det tydligt måste slås fast att de fem prioriterade områden som fastställs i studien "Blå tillväxt: scenarier för hållbar utveckling" (2012) ska läggas till de befintliga traditionella insatsområdena, och inte ersätta dem (<https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/content/2946>).

1.6 EESK understryker att om man betraktar blå tillväxt som en evig källa till outnyttjade resurser och med eftertryck hänvisar till blå tillväxt som en universallösning på EU-ekonomins svårigheter, så riskerar man att öka den massiva belastning som EU:s kuster och hav redan utsatts för. Kommittén rekommenderar därför ständig vaksamhet för att se till att det råder balans mellan de ekonomiska målsättningarna och principerna om hållbar utveckling.

1.7 EESK har utförligt hänvisat till den mänskliga faktorns betydelse för den marina ekonomin och rekommenderat att den sociala dimensionen ska ges vederbörlig uppmärksamhet i sökandet efter en balans mellan de ekonomiska, sociala och miljörelaterade dimensionerna i en hållbar integrerad havspolitik.

1.8 EESK anser att den blå tillväxten måste medverka till att främja social integration, utan att stänga ute någon, genom att möjligheter till sysselsättning, utbildning och fullständigt deltagande tillhandahålls i synnerhet i lokal- och kustsamhällena – inklusive de avlägset belägna och glesbefolkade samhällena – med deras särdrag och särskilda behov.

1.9 EESK erinrar särskilt om sina tidigare synpunkter på havs- och sjöfartsforskning⁽¹⁾, och understryker forskningens och innovationens centrala betydelse för att se till att Europa har en stark och konkurrenskraftig ställning, särskilt inom de nya tillväxtsektorerna, och att vikten läggs vid grundforskning och avancerad forskning som är inriktad på nya tillämpningar och förbättrade metoder, till stöd för samarbete mellan näringslivet och den akademiska världen.

1.10 EESK anser att frågan om utbildning är särskilt viktig och uppmanar kommissionen att utarbeta en lämplig

⁽¹⁾ EUT C 306, 16.12.2009, s. 46–50.

nyskapande utbildningsram i syfte att locka högutbildade till en yrkeskarriär inom maritima verksamheter.

1.11 Eftersom konsolidering av den blå tillväxten är ett särskilt ambitiöst och komplext projekt med enorm spännvidd, betonar EESK att det behövs ytterligare specialisering vid genomförandet, och kommittén lyfter i detta yttrande fram några centrala frågor och andra särskilda problem som behöver uppmärksammas för att man ska undvika att det uppstår en klyfta mellan de förväntade och de reella möjligheterna.

2. Inledning

2.1 Meddelandet koncentreras på blå tillväxt, med utgångspunkt i en övertygelse om att kusterna och haven kan medverka till att hantera de spänningar och problem som Europa konfronteras med och bidra till den ekonomiska återhämtningen.

2.2 Enligt kommissionen syftar den blå tillväxten till en "smart och hållbar tillväxt för alla" som koncentreras på innovation, och man inleder en process för att uppgradera den blå ekonomin på medlemsstaternas, regionernas, företagens och civilsamhällets dagordningar.

2.3 I meddelandet beskrivs hur medlemsstaterna och EU redan stöder den blå ekonomin. På grundval av den tidigare nämnda studien (se punkt 1.5) kan man bland insatsområdena urskilja fem prioriterade områden med tillväxtpotential som med målinriktade insatser kan utvecklas ytterligare: i) havs-, kust- och kryssningsturism, ii) blå energi, iii) havets mineralresurser, iv) vattenbruk och v) blå bioteknik.

2.4 Sektorerna och värdekedjorna i den blå ekonomin kan uppdelas i traditionella och fullständigt utvecklade sektorer (sjötransporter, havs- och kustturism), sektorer under utveckling (vattenbruk och havsövervakning) och tillväxtsektorer (förnybar havsenergi och blå bioteknik).

2.5 "Reaktiveringen" av den integrerade havspolitikens bekräftades i början av oktober genom antagandet av Limassolförklaringen⁽²⁾. Den är ett politiskt uttalande som syftar till att stödja och stärka den integrerade havspolitikens, och innehåller den framtida inriktningen för blå tillväxt inom en utvecklings- och sysselsättningsagenda.

2.6 Som långsiktig strategi syftar den blå tillväxten till att framhäva de synergier och den ömsesidiga påverkan som finns mellan sektorspolitiken och olika verksamheter, men även till att utreda de eventuella konsekvenserna för havsmiljön och den biologiska mångfalden.

2.7 Den syftar dessutom till att lokalisera och stödja insatser som har särskild tillväxtpotential på lång sikt genom att

⁽²⁾ Förklaring från EU:s ministrar med ansvar för den integrerade havspolitikens och från kommissionen om agendan på det marina området och sjöfartsområdet för tillväxt och sysselsättning, antagen i Limassol, Cypern, den 7 oktober 2012.

uppmuntra investeringar i forskning och innovation, och förbättra kompetensen genom utbildning.

2.8 Kommissionen ska efter ett långvarigt samråd inleda en rad insatser för att öka tillväxtpotentialen genom meddelanden om kust- och havsturism, blå energi, blå bioteknik och mineralutvinning till havs, samt strategiska riktlinjer för vattenbruket.

3. Allmänna kommentarer

3.1 I tidigare yttranden⁽³⁾ har EESK genom sina viktiga påpekanden lyft fram en rad frågor som rör den blå tillväxten och uttalat sig positivt om kommissionens sätt att genomföra den integrerade havspolitikens sedan denna inrättades 2007⁽⁴⁾. Kommissionen strävar efter hållbar utveckling av den maritima ekonomin och förbättrat skydd av havsmiljön.

3.2 EESK upprepar att den föreslagna konsolideringen av blå tillväxt är ett sammansatt och svårt projekt av enorm spännvidd med följande ramar: a) de sex havsområdena (Östersjön, Medelhavet, Nordsjön, Nordostatlanten, Norra ishavet, Svarta havet, samt EU:s yttersta randområden) med sina särskilda ekonomiska, sociala, miljörelaterade, geografiska, klimatrelaterade och institutionella kännetecken och behov, b) många sektorer och verksamheter med olika utvecklingsnivå samt olika tyngd och speciella särdrag, c) tillväxtstrategier som utnyttjar fördelarna och hanterar svagheter i varje havsområde och inom varje sektor.

3.3 EESK har som bekant uttalat sig för ett sektorsöverskridande och gränsöverskridande samarbete mellan alla aktörer så att Europas konkurrenskraft stärks och så att man säkerställer optimala förutsättningar för tillväxt i den maritima ekonomin.

3.4 EESK instämmer i den funktionella geografiska infallsvinkeln vad gäller blå tillväxt, med havsområdesstrategier som beaktar de speciella särdragen hos de europeiska havsområdena i förhållande till de olika maritima ekonomiska verksamheterna och till frågor om samverkan och synergier, men även om spänningar både inom och utanför EU:s gränser.

3.5 EESK rekommenderar att man stärker maritima kluster och främjar partnerskap som kan bidra till innovation och utveckla nya operativa strategier. Genom regionala sammanslutningar för den offentliga och privata sektorn och icke-statliga organisationer, samt genom regionala maritima konventioner och undersökningar inriktade på havsområden, kan man hantera fragmenteringen av den maritima ekonomin, tack vare det gränsöverskridande samarbetet och EU-programmen.

⁽³⁾ EUT C 299, 4.10.2012, s. 133–140, EUT C 255, 22.9.2010, s. 103–109, EUT C 267, 1.10.2010, s. 39–45, EUT C 306, 16.12.2009, s. 46–50, EUT C 211, 19.8.2008, s. 31–36, EUT C 172, 5.7.2008, s. 34–40, EUT C 168, 20.7.2007, s. 50–56, EUT C 146, 30.6.2007, s. 19–26, EUT C 206, 29.8.2006, s. 5–9, EUT C 185, 8.8.2006, s. 20–24 och EUT C 157, 28.6.2005, s. 141–146.

⁽⁴⁾ COM(2007) 575 final.

3.6 Vad gäller lokalsamhällena i kustregionerna, på öarna och i de yttersta randområdena anser kommittén att man bör undvika stereotypa synsätt och uppmuntrar i stället till anpassade lokala strategier och samarbete med de lokala och regionala myndigheterna, lokalsamhällena och det civila samhällets lokala aktörer i syfte att skydda kulturarvet, de traditionella produktionsätten, jobben och naturresurserna.

3.7 EESK anser att man på ett tydligare sätt måste visa att främjande av blå tillväxt inom ramen för den integrerade havspolitikerna inte enbart är en europeisk fråga, eftersom ekosystemen i haven och den maritima ekonomin sträcker sig över de nationella gränserna. Det är bara genom internationellt samarbete och samordnade insatser som man kommer att kunna hantera allvarliga utmaningar på ett effektivt sätt. Detta gäller för de globala utmaningarna, t.ex. hållbart utnyttjande av havsresurserna, klimatförändringen, förlusten av biologisk mångfald, rättvis konkurrens inom sjöfarten och varvsindustrin samt främjande av skäliga arbetsvillkor inom dessa branscher, men också för frågor som mest hör hemma på regional nivå, t.ex. skyddet av miljön i Medelhavet och Östersjön.

3.8 EESK uppmanar kommissionen att sätta EU:s sju yttersta randområden (den spanska autonoma regionen Kanarieöarna, de autonoma portugisiska regionerna Azorerna och Madeira och de franska utomeuropeiska departementen Guadeloupe, Guyana, Martinique och Réunion) i centrum för den integrerade havspolitikens internationella dimension, eftersom de utgör unionens utposter i sina respektive zoner⁽⁵⁾, samt att beakta prioriteringarna för ett starkt partnerskap⁽⁶⁾ och presentera regionala strategier för blå tillväxt i dessa områden, eftersom de gör EU till den största exklusiva ekonomiska zonen i världen och kan spela en betydande roll.

3.9 EESK anser att det är positivt att meddelandet hänvisar till frågor om sysselsättning, utbildning och kompetens, men anser även att den sociala dimensionen de signalerar måste införlivas i den politik som lanseras genom den nya havs- och sjöfartsstrategin av den 8 oktober 2012, med hänvisning till Europa 2020-strategin. Man bör också föreskriva riktade åtgärder för att förbättra levnads-, arbets- och utbildningsvillkoren med deltagande även av arbetsmarknadens parter.

3.10 Eftersom man i meddelandet beskriver kunskapsbrist som ett viktigt hinder för blå tillväxt, anser EESK att det förutom minimikraven på utbildning för sjöfolk⁽⁷⁾ är viktigt att utveckla yrkeskunskaperna och yrkeserfarenheterna så att de stämmer överens med kraven på kompetens på hög nivå inom tillväxtsektorerna. Kommittén rekommenderar därför en specialisering och utvidgning av befintlig politik och befintliga åtgärder med tanke på att den maritima utbildningen främst koncentreras på existerande verksamhet som redan nått en viss mognad (fiske och sjöfart).

⁽⁵⁾ COM(2004) 343.

⁽⁶⁾ EUT C 294, 25.11.2005, s. 21–25.

⁽⁷⁾ EUT C 43, 15.2.2012, s. 69–72.

4. Ekonomisk dimension

4.1 I meddelandet beskrivs den ekonomiska dimensionen och sysselsättningsaspekten inom havs- och sjöfartssektorerna, som redan erbjuder arbetstillfällen för 5,4 miljoner människor i Europa och har ett totalt bruttomervärde på ungefär 500 miljarder euro, militär verksamhet undantagen. Totalt sett är det 75 % av EU:s utrikeshandel och 37 % av inrikeshandeln (per tonkilometer) som sker på havet. Denna verksamhet är framför allt koncentrerad till Europas kuster. Dessutom utvecklar vissa länder som inte ligger vid havet ändå värdefull ekonomisk verksamhet som hör samman med havet, t.ex. produktion av fartygsutrustning.

4.2 Framtidsutsikterna på grundval av värdekedjorna i den blå ekonomin vad gäller bruttomervärdet och sysselsättningen är betydande: Fram till 2020 kan arbetstillfällena öka till 7 miljoner och det totala bruttomervärdet till 600 miljarder euro per år.

4.3 I meddelandet utreds även vilken potential och framtida inriktning som är möjlig för vart och ett av de fem prioriterade områdena, med betoning på innovation och nya arbetstillfällen och på grundval av den tidigare nämnda studien om blå tillväxt (punkt 1.5). Detta innebär följande:

4.3.1 Kust- och havsturismen – den största sektorn vad gäller bruttomervärde och sysselsättning – sysselsätter 2,35 miljoner människor, vilket motsvarar 1,1 % av den totala sysselsättningen i EU. Över 90 % av företagen sysselsätter mindre än 10 personer. Den förväntade ökningen är 2–3 % fram till 2020, och kryssningsbranschen ensam kan skapa upp till 100 000 nya arbetstillfällen fram till 2020 i jämförelse med 2010. Fritidsbåttrafiken förväntas öka med 2–3 % per år, enligt European Cruise Council⁽⁸⁾.

4.3.2 Havsbaserad vindkraft uppgick 2011 till 10 % av den installerade kapaciteten i Europa, och sysselsatte direkt och indirekt 35 000 personer, med 2,4 miljarder euro i årliga investeringar och en total kapacitet på ungefär 3,8 GW. På grundval av medlemsstaternas nationella handlingsplaner om förnybar energi förväntas vindkraften 2020 producera 494,6 TWh, varav 133,3 TWh till havs. Sysselsättningsutsikterna motsvarar 170 000 arbetstillfällen fram till 2020 och 300 000 fram till 2030. Det finns också optimistiska prognoser inom sektorer som befinner sig på ett tidigt utvecklingsstadium, t.ex. tidvattenkraft och vågkraft, där ett flertal medlemsstater redan har gjort stora investeringar.

4.3.3 Den globala årsomsättningen för utvinning av mineraler till havs förväntas öka från i princip noll till 5 miljarder euro under det kommande årtiondet, och till uppemot 10 miljarder euro fram till 2030 (enligt uppskattningar från industrins sida i studien om den blå tillväxten). Globalt kan fram till 2020 5 % och fram till 2030 10 % av mineraler som kobolt, koppar och zink komma från havsbotten. Mellan 2000 och 2010 ökade priset på många icke-energiråvaror med ungefär 15 %, främst på grund av ökad efterfrågan från utvecklingsekonomierna, enligt

⁽⁸⁾ COM(2012) 494 final.

uppgifter från WTO (WTO Press/628, 7 april 2011). Exploateringen och utvinningen av mineraler, förutom sand och grus, från havet har emellertid bara börjat och utvecklas nu i grunda vatten.

4.3.4 Den totala produktionen inom vattenbruket i EU var 2010 mindre än 1,3 miljoner ton, hade ett värde på ungefär 3,2 miljarder euro och gav upphov till 80 000 arbetstillfällen. Över 90 % av vattenbruksföretagen i EU är små eller medelstora företag. Vattenbruket ökade globalt med 6,6 % årligen mellan 2002 och 2009, från 40 miljoner ton till 53 miljoner ton, och är den sektor för animal livsmedelsproduktion som utvecklas snabbast (FAO (2010) "The State of World Fisheries and Aquaculture"). Även om den globala efterfrågan ökar, förblir dock den europeiska produktionen konstant och efterfrågan på fisk inom EU täcks av import som uppgår till 60–65 % av totalförsörjningen. När det gäller utvecklingsverktyg inom vattenbrukssektorn uppmanar EESK kommissionen att se över finansieringspolitiken för sektorn, som för perioden 2014–2020 har övergått från subventioner till direktstöd.

4.3.5 Tillväxtsektorn blå bioteknik har för närvarande en låg andel av sysselsättningen i Europa och bruttomervärdet uppskattas till 0,8 miljarder euro. På kort sikt kan den bli en nischmarknad för högkvalitativa produkter inom hälsa, kosmetika och industriella biomaterial. Fram till 2020 kan den växa till en medelstor marknad och utvidgas till framställning av metaboliter och primära ämnen (fettämnen, socker, polymerer och proteiner) för vidareframställning av livsmedel, foder och kemikalier. Om den får ett par tekniska genombrott kan den blå biotekniksektorn på lång sikt utvecklas till en massmarknad för produkter med högt mervärde.

4.4 EESK understryker att de ekonomiska utsikterna för de fem ledande sektorerna beror på ett flertal förutsättningar, och att deras tillväxtpotential möter komplicerade utmaningar när det gäller teknik, miljö, forskning, investeringar, konkurrens och institutioner. Dessa utmaningar är ofta kopplade till den internationella dimensionen av den integrerade havspolitikerna eller till internationell ekonomi, men även till annan utveckling, t.ex. till möjligheten att utfärda utvinningstillstånd för internationella vatten och till fluktuationer i oljepriset.

4.5 Vilken tillväxttakt som kommer att råda inom den blå tillväxten bestäms ytterst av vilket långsiktigt scenario som kommer att inrama den. En hållbar och stabil tillväxt kommer att ge ett bättre stöd, medan en svag ekonomisk återhämtning i kombination med begränsande internationella parametrar riskerar att hindra utvecklingen.

4.6 EESK kan emellertid konstatera att meddelandet inte i tillräckligt hög grad verkar ta hänsyn till de generella och specifika effekter av den rådande ekonomiska krisen som gör det svårt att hantera utmaningarna på kort och lång sikt både på europeisk och global nivå.

4.7 På nya marknader med inneboende risker beror de europeiska företagens konkurrenskraft på vilken tillgång de har till tillräcklig finansiering inom en lämplig ram, i syfte att locka till sig investeringar på ett insynsvänligt sätt. Tillgång till riskkapital

är av vital betydelse för små och medelstora företag, och man bör ta särskild hänsyn till mikroföretagen, som kan utvecklas till en drivkraft för den blå tillväxten.

4.8 EESK vill fästa uppmärksamheten på den marina ekonomins särskilda betydelse för de medlemsstater som har exklusiva ekonomiska zoner och på behovet av att utveckla maritima ekonomiska kluster och stärka deras bidrag till tillväxt och sysselsättning.

4.9 För att undvika att det uppstår en klyfta mellan förväntningarna och verkligheten anser EESK slutligen att den rådande svåra konjunkturen och de generellt dystra prognoserna för den europeiska ekonomin och världsekonomin bör tas under allvarligt övervägande genom ett realistiskt tillvägagångssätt vid den ytterligare specialisering som behövs för att genomföra den blå tillväxten.

5. Styrelseformer och lagstiftningsfrågor

5.1 Meddelandet innehåller hänvisningar till gällande politik och strategier för investeringar i blå tillväxt i medlemsstaterna och EU. EESK anser dock att dessa initiativ och insatser från medlemsstaternas sida fortfarande står i motsättning till de ambitiösa målen för den blå tillväxten och ännu inte erbjuder den kritiska massa som krävs för att konsolidera den.

5.2 EESK anser att effektiva styrelseformer är en förutsättning för att man ska kunna bygga upp den kritiska massa som behövs för att den blå tillväxten ska bli en drivkraft för sysselsättningen och företagandet i dessa kristider.

5.3 Vi understryker att fungerande styrelseformer är en förutsättning för att åtgärda regleringsproblem och administrativa hinder, som framför allt visat sig i samrådsförfarandet.

5.4 Eftersom det konstant utvecklas nya sätt att utnyttja havet är det viktigt att medlemsstaterna inrättar stabila reglerings- och planeringssystem som gynnar långsiktiga investeringar, gränsöverskridande sammanhållning och synergierna i innovationspartnerskapen.

5.5 I synnerhet inom nya områden som havsbioteknik saknar EU en enhetlig politik, och en sådan bör införas snarast eftersom de europeiska insatserna är fragmenterade, snarast grundar sig på nationella i stället för gemensamma europeiska prioriteringar och utgör en konkurrensmässig nackdel.

5.6 EESK anser följaktligen att det är av avgörande betydelse att omgående hantera luckorna i lagstiftningen och undanröja de hinder som beror på en komplicerad och osäker rättslig ram, vilket bland annat visar sig genom osäkerheten om lagstiftningen efter 2020 (havsbaserad vindkraft) och luckorna i EU-lagstiftningen för vissa verksamheter (utnyttjande av djuphavsresurserna, vattenbruk och vindkraft till havs).

5.7 Vi vill särskilt understryka att det behövs ett enhetligt hanterande av viktiga frågor som bristen på en integrerad marin fysisk planering, särskilt vad gäller vattenbruket och vindkraften till havs, de invecklade tillstånds- och godkännandeförfarandena (vindkraft till havs och blå bioteknik), hindren för att starta eller finansiera försöksbruk, men även de spänningar som finns, t.ex. mellan sjöfart och anläggningar för förnybar energi till havs (produktion av tidvattenkraft, omvandling av havsvärmens energi och vågkraft).

6. Miljödimensionen

6.1 EESK anser att ramdirektivet om en marin strategi⁽⁹⁾ ska erkännas som bas för den hållbara utvecklingen, eftersom det utgör den integrerade havspolitikens miljöpelare och fastställer en enhetlig politik grundad på att kontinuerligt skydda och bevara havsmiljön samt undvika en degradering av den.

6.2 EESK anser att man i Limassolförklaringen och i framtida politiska dokument bör införliva målet om att uppnå och bevara en god miljöstatus för EU:s havsvatten fram till 2020 och försiktighetsprincipen som grundläggande element för den integrerade havspolitikerna och för blå tillväxt.

6.3 Livskraftiga och sysselsättningsskapande marina verksamheter förutsätter ett långsiktigt och konsekvent tillvägagångssätt där man eftersträvar balans mellan ekonomisk tillväxt och miljötjänningar och behöver ett tillräckligt stöd från lokal, nationell, internationell och europeisk politik på grundval av principen om hållbar tillväxt.

6.4 EESK framhåller att havsresurserna visserligen är betydande, men att de inte är oändliga. Kommittén vill fästa uppmärksamheten på risken för att man undergräver hållbarheten i den blå tillväxten och skapar ytterligare miljöbelastning om man upprepar tidigare allvarliga misstag i form av den överexploatering av resurser och den överdrivna utbyggnad som karaktäriserat tidigare tillväxtinitiativ.

6.5 I meddelandet erkänns den miljörelaterade utmaningen, men man verkar ändå vara okunnig om att situationen för de europeiska haven har försämrats under de senaste årtiondena på grund av föroreningarna av mark, hav och luft, föroreningen av haven, överexploateringen, de destruktiva fiskemetoderna och klimatförändringen. En försämring av havs- och kustekosystemen och av den biologiska mångfalden har konstaterats i Östersjön, Svarta havet, Medelhavet, Nordatlanten och Norra ishavet i enlighet med nyligen utförda undersökningar av gränserna för den blå tillväxten ("Limits to Blue Growth", 2012, http://www.seas-at-risk.org/news_n2.php?page=539). I en banbrytande undersökning som Stockholms internationella miljöinstitut (Stockholm Environment Institute – SEI) nyligen genomfört har man beräknat de långsiktiga kostnaderna för föroreningarna av havet – som ofta ignoreras vid utformningen av politiken – och de kommer att bli mycket stora om det inte vidtas åtgärder för att minska växthusgaserna (<http://www.sei-international.org/publications?pid=2064>).

6.6 De maritima ekonomiska verksamheter som innebär hög risk för hållbarheten är olje- och naturgasanläggningar till havs, vattenbruk, kustturism och kryssningsfartyg, avskiljning och lagring av koldioxid, transporter längs kusterna, men även brytning av fossila bränslen till havs, vilket inte på något sätt är förenligt med begreppet hållbar tillväxt.

6.7 Omfattningen av miljökonsekvenserna är fortfarande osäker, i synnerhet vad gäller blå förnybar energi, marina mineralutgångar, vattenbruk och blå bioteknik, och de tillgängliga uppgifterna räcker inte till för att förstå det komplicerade samspellet i oceaner och djuphav.

6.8 EESK anser att fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden, som kommissionen framhåller som de främsta verktygen för förvaltning av havsområdena och havsresurserna, måste kombineras med andra politiska verktyg (t.ex. strategiska miljöbedömningar, fastställande av skyddade zoner och internalisering av miljökostnaderna) i en förvaltningssyn som bygger på ekosystemet och en harmonisk samexistens mellan olika intensiva användningar som konkurrerar inbördes.

6.9 EESK rekommenderar att kommissionen i högre grad övervakar att de europeiska miljö-, hygien- och kvalitetsnormerna iaktas, framför allt vid import av vattenbruksprodukter från tredje land, i syfte att skydda konsumenterna inom EU, men även företagen inom sektorn, från eventuell illojal konkurrens på detta område.

7. Särskilda kommentarer

7.1 Trots hänvisningarna till forskningens betydelse för konsolideringen av den blå tillväxten, särskilt inom de sektorer som håller på att utvecklas och växa fram, konstaterar EESK att meddelandet är allmänt formulerat och vagt och att det framför allt åberopar det kommande programmet Horisont 2020.

7.2 Europa är inne i en period av nedskärningar i de offentliga utgifterna, vilket innebär att bästa möjliga resultat måste uppnås med begränsade medel. Den åtföljande nedgången i den offentligt finansierade forskningen, i kombination med otillräckligt riskkapital, förväntas försvaga den aktiva roll som de små och medelstora företagen spelar inom den maritima ekonomin när det gäller att utveckla nya produkter och ny teknik.

7.3 EESK betonar att Europa, med sin starka kunskapsgrund och sitt forskningsförsprång inom nya och traditionella former av energi och vattenbruk, har kommit på efterkälken vad gäller reell innovation och kommersialisering inom de nya tillväxtsektorerna. På dessa områden kan de europeiska aktörerna för närvarande inte konkurrera med de internationella aktörerna (vilket framgår av antalet patent i jämförelse med Asien och USA inom avsaltning, kustskydd, algodling och blå bioteknik).

⁽⁹⁾ EUT L 164, 25.6.2008, s. 19–40.

7.4 EESK rekommenderar därför att man omgående åtgärda bristen på riktad forskning och forskningsprofil, som till viss del beror på det breda spektrumet av forskningsområden och forskningsverksamheter som är relaterade till havsbioteknik och andra nya områden.

7.5 Följande åtgärder kan medverka till att överbygga klyftan mellan kunskaps- och tekniköverföring på alla prioriterade områden: Sammankoppling av den vetenskapliga forskningen med näringslivet och utbildningen, samarbete mellan näringsliv och universitet, förbättrad förvaltning av immaterialrätten, investeringar i demonstrationsprojekt för att visa på kommersiell gångbarhet, samt breda offentlig-privata partnerskap i syfte att skapa den kritiska massa som krävs för blå tillväxt.

7.6 Vilken framtid den blå tillväxten får under 2000-talet hör nära samman med forskarnas möjligheter att utveckla och delta i tvärvetenskapliga program, där färdigheter och koncept från andra forskningsområden införlivas. Utbildningen av nästa generation forskare måste koncentreras på tvärvetenskapliga och holistiska synsätt, så att de kan hantera de komplicerade tekniska och konkurrensrelaterade utmaningar som forskningen om marina organismer och havsmiljön står inför.

7.7 EESK anser att man skyndsamt måste ta itu med den fragmenterade statistiken om haven som är utspridd på

hundratals institutioner i Europa, vilket gör det svårt att få tillgång till den, använda den och sammanställa den. Kommittén uppmanar därför kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna göra denna kunskap tillgänglig och kartlägga vilka ytterligare ekonomiska resurser och andra resurser som behövs för att skapa ett gemensamt system för utbyte av information, bästa metoder och dataflöden i syfte att stärka forskningen och innovationen och förbättra miljöskyddet.

7.8 Den nya digitala kartan över havsbotten i de europeiska vattnen bör vara driftskompatibel, inte ha några användningsbegränsningar och understödja forskningen genom att tillhandahålla såväl fakta om konsekvenserna av människans aktiviteter som oceanografiska prognoser, så att medlemsstaterna kan maximera potentialen i sina egna program för observation, provtagning och forskning på det marina området.

7.9 Skyddet av Europas havsgränser och en effektiv övervakning⁽¹⁰⁾ av havet är en utmaning som medlemsstaterna måste hantera för att kunna främja den blå tillväxten. Om man stärker kontrollen vid Schengenområdets yttre gränser och inrättar en mekanism för informationsutbyte, kommer detta att göra det möjligt för de myndigheter som övervakar medlemsstaternas gränser att minska antalet liv som går förlorade till havs, och att bekämpa den illegala invandringen till EU och sjöröveriet⁽¹¹⁾.

Bryssel den 20 mars 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ EUT C 44, 11.2.2011, s. 173–177.

⁽¹¹⁾ EUT C 76, 14.3.2013, s. 15.